

CANADA

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
ONLINE CONFERENCE**

INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION

**INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND
RESEARCH IN EDUCATION**

CANADA, OTTAWA

ISOC
INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
ONLINE
CONFERENCES

**INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND
RESEARCH IN EDUCATION**
International scientific-online conference

Part 5

August 25

COLLECTIONS OF SCIENTIFIC WORKS

CANADA 2022

INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific online conference (25rd August, 2022) – Canada, Ottawa : "CESS", 2022. Part 5– 221 p.

Chief editor:

Candra zonyfar - PhD Universitas Buana Perjuangan Karawang, Indonesia
Sunmoon University, South Korea.

Editorial board:

Martha Merrill - PhD Kent State University, USA

David Pearce - ScD Washington, D.C., USA

Emma Sabzalieva - PhD Toronto, Canada

Languages of publication: русский, english, казахша, o'zbek, limba română,
кыргыз тили, Հայերէն....

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference "INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION". Which took place in Ottawa on August 25, 2022.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

© "CESS", 2022

© Authors, 2022

TABLE OF CONTENTS

Гулсара Содиковна Курбонова <i>ТАРЖИМА СТРАТЕГИЯЛАРИ</i>	9
Гафуров Б.З <i>КЛАССИФИКАЦИЯ МЕДИЦИНСКОЙ ЛЕКСИКИ В ТЕКСТАХ РЕКЛАМЫ СФЕРЫ МЕДИЦИНЫ</i>	14
Muhammadiyeva Nozima Adham qizi Dehqonova Nilufar Turdiali qizi Qilicheva Umida Tuychi qizi <i>O'ZBEKISTONDA O'SADIGAN DORIVOR O'SIMLIKLAR HAMDA ULARNING MUHIM XUSUSIYATLARI.</i>	17
Narkulova Ma'mura Nizomiddinovna <i>KIMYO FANINI RIVOJLANISHIDA IT O'RN</i>	22
Ahmedova Sanobar Odilovna Madraximova Dilnoza Taxirovna <i>ABDULLA ORIPOV ASARLARINING LISONIY BADIYATI</i>	25
Xoldorova Mahliyo Ibroximjon qizi <i>UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARI DARS JARAYONLARIDA DIDAKTIK VOSITALARDAN FOYDALANISH TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH</i>	27
Дарвишова Гулчехра Кенжабаевна <i>ШАРЛОТТА БРОНТЕНИНГ БАДИИЙ МАҲОРАТИ</i>	31
Qudiyarov Ikram Maratovich <i>DEVELOPMENT OF THE SPORTS BUILDING MANAGEMENT SYSTEM IN UZBEKISTAN</i>	34
Тангирова Гульнара Иззетовна <i>СОЦИОКУЛЬТУРНЫЕ ТОНКОСТИ «ДРУЖЕСКИХ БЕСЕД» В «ЗАПИСКАХ ОХОТНИКА» И.С.ТУРГЕНЕВА</i>	36
Нозимова Анора Барат кизи Боғбекова Мафтуна Умиджон кизи Наркузиева Гулнара Зиядуллаевна <i>ПРЕПОДАВАНИЕ РУССКОГО ЯЗЫКА В НАЦИОНАЛЬНЫХ ГРУППАХ</i>	41
Raxmatov Suxrob Soli o'g'li Saydimurodov Mavlonxo'ja Jahongirxo'ja o'g'li <i>O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AVTOMOBIL YO'LLARINING TASNIFLANISHI</i>	44
Ergashev Jamoliddin Samatovich Mirzaumidov Asilbek Shukhratjonovich Sharipov Jahongir Kakhramon ugli <i>ANALYSIS OF THE MAIN REQUIREMENTS REQUIRED FOR THE CONSTRUCTION OF ARRALI DEMON WALLS.</i>	49
Tuxtamisheva Farangiz Salohiddin qizi	53

Boboniyozova Jayron Odil qizi Nasrullayeva Durdona Jahongir qizi Tuxtamishev Nodirbek Salohiddin o'g'li <i>EKOLOGIK PSIXOLOGIYA ATROF MUHIT PSIXOLOGIYASI</i>	
Меденцева Наталья Петровна <i>ТЕХНОЛОГИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА КАК СПОСОБ ИНТЕГРАЦИИ УСИЛИЙ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ И ОБУЧАЮЩЕГОСЯ</i>	57
Radjabov Nasir Nasimovich <i>A SIMPLE CLASSIFICATION OF ENGLISH UNSTRESSED VOWEL PHONOLOGICAL OPPOSITIONS</i>	60
Madraximova Inobat Baxodirova <i>USMON AZIM SHE'RIYATIDA KUZ TALQINII</i>	63
Shorakhmatov Mukhammadsaid Jahongir o'gli Abidova Gulmira Shuxratovna <i>SELECTION OF THE COMPONENT BASE FOR THE DEVELOPMENT OF THE CIRCUIT OF THE BROADCASTING TRANSMITTER</i>	67
Abidova Gulmira Shuxratovna Djurabayeva Feruza Baxtiyarovna <i>ANALYSIS OF SPECTRAL MEASUREMENT METHODS</i>	72
Ataniyazova Nargiza Jalgasbaevna <i>WAYS OF EXPRESSING THE NATIONAL MENTALITY IN TRANSLATION</i>	76
Yo'ldosheva Gulchehraxon Shavkatjon qizi K. O'sarov <i>INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA TAKRORNING TURLARIDAGI MUAMMOLAR</i>	79
A.Sh.Razzokov N.R.Yangiboyev <i>FIZIKA FANINI O'QITISHDA INNOVATION USULLARDAN FOYDALANISH.</i>	82
Убайдуллаев Саидакбар Сайдалиевич <i>ЁШЛАР ЎРТАСИДА ҲАРБИЙ-ВАТАНПАРВАРЛИК ТАРБИЯСИНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ</i>	86
Ro'ziyeva Zilola Fayzullo qizi <i>ZAMONAVIY AXBOROT OQIMINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI</i>	89
Xujaniyozova Oygul Rajabovna <i>O'QUVCHILARNI KREATIV TADQIQOTCHILIK VA KASBIY KO'NIKMALARINI TANQIDIY FIKRLASH ORQALI RIVOJLANTIRISH TAMOYILLARI</i>	95
Norbutayev Sirojiddin Normurot o'g'li Abdusattorov Ulug'bek G'ulom o'g'li Mahmudov Xudoyberdi Alisher o'g'li	100

Jumaboyeva Nilufar Soyibjon qizi <i>SOMONIYLAR MAQBARASI</i>	
Курбанова Шахноза Нимадовна <i>ФОРМИРОВАНИЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В ДОШКОЛЬНОМ ВОЗРАСТЕ</i>	104
Ҳамрабев Илхом Сотволдиевич <i>ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОХАЛАРИДА БАНД БЎЛМАГАН АҲОЛИ БИЛАН ФАВҚУЛОДДА ВАЗИЯТЛАР ВАЗИРЛИГИНИНГ ПРОФИЛАКТИК ТАДБИРЛАРИНИ ЎТКАЗИЛИШИДА ТЕЛЕВИДЕНИЯ ВА РАДИОНИНГ АҲАМИЯТИ.</i>	108
Нигора Алламуротова Кароматовна Убайдуллаев Саидакбар Сайдалиевич <i>ҲАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК ТАРБИЯСИ</i>	112
Xolmatova Dilafruz Murodjonovna <i>“PISA” TOPSHIRIQLARINI BIOLOGIYA DARSLARIDA QO’LLANILISHI</i>	115
Xushbaqov Sherzod Khamraev Mansur Bakhtiyorova Mokhiruy <i>RECOMMENDER SYSTEMS BASED ON DEEP LEARNING</i>	118
Yo‘ldoshova Hilola Baxtiyor qizi Kulmuratova Aliya Jan‘abay qizi <i>AXBOROT TIZIMLARINI BOSHQARISH TEXNALOGIYASI</i>	126
Tursunpulatova Guli <i>OYBEKNING ILMIY FAOLIYATIDA NAVOIY SHAXSIYATI TALQINI</i>	130
Jalolova Yulduz Muxiddin qizi <i>GLOBALLASHUV SHAROITIDA UMUMTA’LIM FANLARINI O’QITISH MUAMMOLARI</i>	135
Kabiljanova Firusa Azimovna Boltaboyeva Nodiraxon Isiroyljonovna <i>O’ZBEKISTONDA COVID-19 KORONAVIRUS EPIDEMIYASINING TARQALISHINI MATEMATIK MODELLASHTIRISH</i>	139
Shomurotova Sh.X Samadova Z.Q <i>KIMYONI O’QITISHDA BIOLOGIYA VA GEOGRAFIYA FANLARINING O’ZARO BOG’LIQLIGI</i>	145
Zarifaxon Raxmataliyeva <i>YAPON VA O’ZBEK TILLARIDA “VAQT” KONSEPTINING SEMANTIK TAHLILI</i>	148
Ergashev Elyor Erkin o’g’li <i>TA’LIMDA TIZMIDA IQTIDORLI O’QUVCHILAR BILAN ISHLASHDA</i>	156

<i>AKT O'RN I</i>	
Usmonova Fotima Akramjon qizi <i>O'ZBEK TILIDA LISONIY VA NUTQIY ENANTIOSEMIYA</i>	163
Абдукаххорова Мохичехра Иззатилло кизи Эркинов Бойнур Улугбек угли Ачилова Лилия Илхомовна <i>ОСОБЕННОСТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СПЕЦИАЛЬНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОНАХ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН</i>	166
Умаралиева Нигина Собитали кизи Муинджанова Кибриё Фарходовна Ачилова Лилия Илхомовна <i>ПРИЧИНЫ ОТСУТСТВИЯ ШИРОКОМАСШТАБНОГО РАЗВИТИЯ РЕСТОРАННОГО БИЗНЕСА В УЗБЕКИСТАНЕ</i>	171
Ho'jayeva Xurshida <i>DISKURSNING MATNDAN FARQI</i>	176
Sharipova Oygul Tursunovna <i>ABDUKHOLIQ GIJDUVONIY ABOUT "OLAMI KABIR" AND "OLAMI SAGIR"</i>	179
Ғиёсова Василахон Шукурулла кизи <i>ТАЪЛИМ МУҲИТИДА ЗЎРАВОНЛИКНИНГ НАМОЁН БЎЛИШ ҲУСУСИЯТЛАРИ</i>	186
Salih Parvin <i>BALX O'ZBEK SHEVASIDA UNDOSHLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI</i>	189
Boltayeva Feruza Ganzhabayevna Babajanova Shoir Agzamovna <i>FEATURES OF HEMOSTASIS DISORDERS IN PATIENTS WITH CORONAVIRUS IN THE KHOREZM REGION</i>	193
Рахимджанов Дурбек Абиджанович <i>ИСЛОМШУНОСЛИК – КОМПЛЕКС ФАНЛАР МАЖМУАСИ</i>	194
Nasriddinova Sevara Olimjon qizi Djamolova Shahnoza Srojidinovna Sattorova Shohsanam Muzaffar qizi Boymatova Munisa Shokir qizi Murodullayeva Zaytuna Abdullayevna <i>VATANPARVARLIK VA VATANPARVARLIK TARBIYASI BOSHLANG'ICH SINIF MAKTAB O'QUVCHILARNI TARBIYALASH JARAYONINING BIR QISMI SIFATIDA</i>	198
Ibragimova Ehtiyotxon Ismoilovna Akbarova Zulfizargul Iqboljon qizi <i>O'ZBEK TILIDA BAHO MUNOSABATINING RAVISHDOSHA SHAKLI</i>	203

<i>YORDAMIDA IFODALANISHI</i>	
Qarshiyeva Menglixol To`rayevna</b> <i>TOG`AYMUROD ASARLARINING TIL XUSUSIYATLARI</i>	207
Uzoqov Sardor <i>SIYOSIY QARASHLARNING PAYDO BO`LISHI VA UNING RIVOJLANISHI BOSQICHLARI</i>	209
Рўзимбай Қаниязов <i>Ш.СЕЙТОВНИНГ «ҚОЧҚИН» ҚИССАСИДА ФОЛЬКЛОРИЗМЛАР</i>	212
Bazarova Shirin Desyarovna <i>BOSHLANG`ICH TA`LIM O`QUVCHILARINI SPORTGA QIZIQISHINI SHAKLLANTIRISH</i>	215
Abdug`afforova Mashhura <i>ZAMONAVIY LIDER QIYOFASI VA BOSHQARUV STRATEGIYASI</i>	219

O'QUVCHILARNI KREATIV TADQIQOTCHILIK VA KASBIY KO'NIKMALARINI TANQIDIY FIKRLASH ORQALI RIVOJLANTIRISH TAMOYILLARI

Xujaniyozova Oygul Rajabovna

*O'zbekiston pedagogika fanlari ilmiy tadqiqot instituti erkin
izlanuvchisi*

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada o'quvchilarni kreativ tadqiqotchilik va kasbiy ko'nikmalarini tanqidiy fikrlash orqali rivojlantirish mazmuni, ta'limning inovatsion texnologiyalari robototexnika, modellash, konstruksiyalashtirish, dasturlashtirishni o'rgatishda tanqidiy fikrlash qobiliyatining ahamiyati va uni shakllanish jarayoni to'g'risida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: tadqiqotchilik, robototexnika, kasbiy ko'nikma, tanqidiy fikrlash, mantiqiy fikrlash, axborotlarni yig'ish, dispozitsiya.

ABSTRACT: This article discusses the content of developing students' creative research and professional skills through critical thinking, the importance of innovative thinking technologies in teaching robotics, modeling, design, programming, critical thinking skills and the process of its formation

Keywords: research, robotics, professionalism, critical thinking, logical thinking, data collection, disposition.

Jahon ta'lim tizimida fan va innovatsiya faoliyatining yutuqlaridan keng foydalanish, jamiyat va davlat hayotining barcha sohalarini izchil hamda barqaror rivojlantirish mamlakatning munosib kelajagini barpo etishning muhim omili bo'lib bormoqda. AQSh, Rossiya, Angliya, Janubiy Koreya, Yaponiya kabi davlatlarda, yuqori texnologik tayyorgarlikka ega raqobatbardosh kadrlar tayyorlash rivojlanishning asosiy yo'nalishi sifatida qaralib, ta'limda innovatsiyalarni, shu jumladan, robototexnika, modellash, konstruksiyalashtirish, dasturlashtirish, 3D-loyihalashtirish va virtual muhandislikni o'rgatish yuzasidan nazariy tadqiqotlar olib borilmoqda

O'zbekiston Respublikasida shakllangan uzluksiz ta'lim tizimi barkamol shaxs va malakali mutaxassisni tayyorlash jarayonining samarali tashkil etilishini ta'minlashga xizmat qiladi. Uzluksiz ta'lim tizimi doirasida faoliyat olib boruvchi maktabdan tashqari ta'lim muassasalarida STEAM fanlar, tanqidiy fikrlash va axborotni mustaqil izlash va tahlil qilish kompetensiyalari va malakalarining rivojlanishiga alohida urg'u berishni hisobga olgan holda, zamonaviy raqamli iqtisodiyot talablariga javob beradigan kadrlar tayyorlash muammolari bugungi kun vazifalaridan biriga aylanmoqda.

Hozirgi kunda maktabdan tashqari ta'lim jarayonida barkamol shaxsni tarbiyalash, maktabdan tashqari ta'lim faoliyatiga qo'yilayotgan ijtimoiy buyurtma ilg'or xorijiy tajribalar bilan uyg'unlashtirilmaganligi hamda ta'lim mazmunini yangilab borish zarurati; zamonaviy axborotkommunikatsiya texnologiyalarini keng qo'llash orqali bolalarni individual rivojlantirishga qaratilgan dasturlar va uslubiy materiallar, o'quvchilar kasb –

hunar tayyorgarligini rivojlantirish yetarli darajada ta'minlanmaganligi; o'quvchilar egallayotgan bilim va ko'nikmalarining kasbiy faoliyatda talab etiladigan ko'nikma va malakalar darajasiga muvofiq emasligi tadqiq etilayotgan muammoning dolzarbligini belgilaydi.

O'quvchilar kasb – hunar tayyorgarligini takomillashtirishda STEAM ta'limni amaliyotga tadbiq etish orqali o'quvchilar tadqiqotchilik va kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirishning inovatsion texnologiyalari keng tadbiq etilmagan bo'lsada tanqidiy fikrlashga o'rgatish zarurligi, o'quvchilar tadqiqotchilik va kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirish vastasi sifida qaralmoqda.

O'quvchilarni tanqidiy fikrlashga o'rgatish deganda nimalar nazarda tutiladi. Tanqidiy fikrlash nima? Tanqidiy fikrlash - bu ma'lumotni ob'ektiv tahlil qilish va asosli xulosa chiqarish qobiliyatini anglatadi. Bu ma'lumotlar, faktlar, kuzatiladigan hodisalar va tadqiqot natijalari kabi manbalarni baholashni o'z ichiga oladi.

Tanqidiy fikrlash - bu xulosa chiqarish uchun dalillarni tahlil qilish. Murakkab mavzular va ob'ektlardagi dalillarni ratsional, skeptik, xolis tahlil qilish yoki baholashni o'z ichiga olgan bir nechta turli xil ta'riflardir. Tanqidiy fikrlash - bu o'quvchini o'zini o'zi boshqarish, o'zini o'zi tarbiyalash, o'zini o'zi nazorat qilish va o'zini rivojlantiridigan fikrlashdir. Bu qat'iy mukammal shartlar va ulardan oqilona foydalanishni nazarda tutadi. Bu samarali muloqot va muammolarni hal qilish qobiliyatlari, shuningdek, mahalliy egotsentrizmni va sotsiotsentrizmni yengish majburiyatini oladi.

Tanqidiy fikrlash izchiligi va o'quvchilar tafakkurining mantiqiy fikrlashida tanqidiy fikrlashning bog'liqligini quyidagi chizmada aks ettirish mumkin.

Dars va darsdan tashqari faoliyat davomida o'quvchilar tamonidan olib boriladigan mashg'ulotlar ko'pincha tadqiqotchilikga yo'naltirilgan bo'lib bunda o'quvchining mustaqil harakatlanishda, unga berilayotgan topshiriqlar va ularni yechimini topishda o'quvchining mantiqiy tafakkurini rivojlantirib borish va tanqidiy fikrlashga yo'naltirish doimo muammo bo'lib qolmoqda. Bugungi kunda zamonaviy dunyoda kasb – hunarga tayyorlash, o'rgatish bir tomonlama yondashuv asosida olib borilib bir nechta yangidan yangi kasblar hosil qilindi, bularga misol qilib AT mutaxassisi, robotexnika, mexatronika va muhandislik kasblaridir. Ushbu kasblarni o'rganishda hamda murakkab texnologik jarayonlar, operatsiyalarni bajarishda o'quvchilarning dasturlash, yig'ish, bajarish, ishga tushirish yoki texnologik ketma-ketlikni uddalay olish ko'nikmalarining o'zi yetarli bo'lmay balki, tadqiqotchilik ko'nikmalari ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Buning uchun o'quvchilar tanqidiy fikrlashni muntazam rivojlantirib borish ta'lab etilmoqda.

Jahon tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki ta'lim olish mobaynida o'quvchilarning ko'nikma va qobiliyatlarni rivojlantirishda aksariyat tadqiqotchilar ko'nikma yoki qobiliyatdan tashqari tanqidiy fikrlashni ham tan olishmoqda. Bu esa dispozitsiyalarni o'z ichiga oladi. Ushbu tushunchaning kelib chiqishi 1985 yilda olib borilgan tadqiqot ishlarida tanqidiy fikrlash qobiliyati "bajarish va uddalay olish" qobiliyatidan farq qilishini tan olingan bo'lib tanqidiy fikrlash qobiliyati degan tushunchani tasdiqlovchi empirik dalillar ham paydo bo'ladi va ajratmalar aslida alohida ob'ektlarga xosligi o'z isbotini topgan. Ushbu fikrlar har xil munosabat yoki odatlar sifatida tashlangan. Facione tanqidiy fikrlash holatlarini quyidagicha belgilaydi "Shaxslarga, voqealarga yoki sharoitlarga nisbatan bo'lgan munosabat yoki ularga munosabat bildirish uchun doimiy paydo bo'ladigan ichki motivlardir. Tadqiqotchilar shunga o'xshash to'plamlarni aniqlashga harakat qilib tanqidiy fikrlashni vujudga keltiradigan bir necha sabablar va omillarni asoslagan. Masalan, eng tez-tez takrorlanadigan tanqidiy fikrlash holatlarini o'z ichiga oladigan qobiliyat turlari quyidagilardir:

- ochiq fikrlash qobiliyati;
- adolatli fikrlash qobiliyati;
- sabab izlashga moyillik qobiliyati;
- qiziquvchanlik qobiliyati;
- xabardor bo'lishni xohlash qobiliyati;
- moslashuvchanlik qobiliyati;

Bugungi kunda bir necha g'arb olimlari Facione, Ennis, Baylin va boshqalar tamonidan tanqidiy tafakkurni aniqlash borasida ko'plab tadqiqotlar olib borgan bo'lsada, ko'pchilik tadqiqotchilar tamonidan tanqidiy fikrlash "ko'nikmalar va mulohazalar"ni o'z ichiga oladi degan fikrga qo'shilishmoqda. Tanqidiy mulohaza yuritish nuqtai nazarini uning meyorlarida ko'rib chiqish kerakmi degan xulosaga borishmoqda 1990 yilda Amerika faylasuflar uyushmasi (APA) bir murosaga kelish uchun tanqidiy fikrlaydigan tadqiqotchilar guruhini tuzib kelgusidagi tadqiqot harakatlariga yordam beradigan tanqidiy fikrlashni aniqlash topshirig'ini berishgan. Garchi ko'pchilik mutaxassislar dispozitsiyalar muhim tarkibiy qism ekanligiga kelishib, ular muayyan harakatlarga qarshi chiqib, bu tanqidiy fikrlash ta'rifi doirasidagi dispozitsiyalar deb hisoblashgan, ba'zilar shu fikrlarga asoslanib

shunchaki maqtovg'a sazovor rol o'ynaydi va bu qarashlarni qo'llab-quvvatlovchi boshqalar ham normativ rolga egadir deb hisoblaydi.

O'quvchilar tadqiqotchilik va kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirishda tanqidiy fikrlashga o'rgatishning bir necha shakllari mavjud bo'lib shulardan muhandislik to'garaklarida quydagilarni o'rgatish mumkin:

Axborotlarni yig'ish: Ko'pgina o'quvchilarimiz mutlaqo noto'g'ri qarorlar qabul qilishadi, chunki ular o'z fikrini to'g'ri deb bilishadi. Bunday xatolarga yo'l qo'yishiga sabab ularning kam ma'lumotlarga ega ekanligi yoki aksincha bilimlarni yanada mustahkamlashga intilmasligidadir. Shuning uchun hozirgi zamonimiz qanchalik tez rivojlanayotganligini hisobga olgan holda mavjud barcha axborotlarni to'plab ularni tahlil qilish.

Kuzatish: Bu yerda qanchalik o'quvchilarni qiziquvchan bo'lishligidadir. Har doim bizning ko'zimiz ostida bo'lgan narsalarga e'tibor bermasligimiz va biz ularni odatdagidek qabul qilganligimizdadir. Bundan tashqari, bu nafaqat ob'ektlar, balki bizning va boshqalarning xatti-harakati, turli xil istehzoli vaziyatlar va mexanizimlarning g'ayrioddiy tuzilishlari bo'lishi mumkin. Kuzatganimizda, bizning ichki hisyotimiz bir muncha vaqt sezmasligi va ko'zlarimiz ko'rgan narsalarga reaksiya bildirmasligi.

Adabiyotlar bilan ishlash: To'g'ri xulosa chiqarish uchun biz mantiqni o'rganishingiz kerak. Uning o'z qonunlari, istisnolari va qaramaqarshiliklari bor, ammo shunga qaramay, har qanday munozarada fikrimizni isbotlashning ajoyib usuli hisoblanib, boshqa o'quvchilarning bayonotlaridagi nomuvofiqlikni payqashni o'rganish va vaziyat imkon bersa ularga munosabat bildirish.

Ratsionalizatsiya: Bu ong qonunlarini qo'llashni anglatadi: induksiya, deduksiya va analogiya. Ushbu vositalardan foydalanib, biz argumentni baholab, uning kuchli va zaif tomonlarini topishimiz mumkin.

Eslash: Muntazam ravishda muammoning tafsilotlaridan bir qadam orqaga qaytib butun jarayonlarni eslash va nimani bilib olganimizga va qanday tajribaga ega ekanligimizga e'tibor berish.

Ijodkorlik: Bu bizga nafaqat ijodning mohiyatini tushunishga, balki mashqlar orqali yanada ijodiy bo'lishga yordam beradi. TRIZ yoki STEAM kabi metodlardan foydalanish, ular bizga muammolarga tizimli yondoshishga yordam beradi.

Tasniflash va ketma-ketlik: Axborotni taxlildan o'tkazishni o'rganish uchun elementlar va g'oyalarni xususiyatlariga ko'ra guruhlab va tartiblab chiqish. Aqliy imkoniyatlardan foydalanish.

Taqqoslash va taxrirlash: Ikki yoki undan ortiq ob'ektlar, vaziyatlar, muammolar qanday o'xshash yoki turli xil ekanligini aniqlashni o'rganish. Afzalliklar va kamchiliklarning ro'yxatini tuzib, so'ng birini tanlash.

Sabab va oqibatni tahlil qilish: Qizig'i shundaki, ko'p o'quvchilar sabab va oqibatni ajrata olmaydilar. Shuning uchun, bizning birinchi qadamimiz sabab va natijani aniqlash qobiliyati bo'ladi. Ba'zida sabab va ta'sir bir-biriga bog'liq bo'lmasligi mumkin - demak, biz biror narsani hisobga olmagan bo'lishimiz mumkin.

Sintez: Oldindan kutilmagan natijaga erishish uchun turli xil ma'lumotlarni to'plash va ularni birlashtirish.

Baholash: Muammoning ikki yoki undan ko'p yechimini topishni o'rganish va qaysi biri yaxshiroq ekanligini baholash.

Bashoratlash: Bu o'quvchilarni bezovta qilmaydigan murakkab jarayon. Ular "tahlil qilish" ga bir necha soniya vaqt sarflaydilar va kelajakka asoslanib qaror qabul qiladilar. Bunday qilmaslik, ma'lumotlarni diqqat bilan yig'ish va tahlil qilish orqali ilmiy yechimlarni to'plash. Albatta, minglab omillar mavjud bo'lib barchasini hisobga olishimiz mumkin.

Ustuvorlik: Vaqtni boshqarishni o'rganish, nima uchun vaqtimizni sarflashimiz va nimaga sarflanishini tushunib olish. Unutmaslik kerakki, foydasiz narsaga sarflangan vaqt ishning samaradorligini yo'qotish mumkin.

XULOSA. Ushbu ko'nikma odatda umumlashtiruvchi va yakuniy hisoblanadi. Biz aniq nimani tushunganimizni, qanday tajriba orttirganimizni, qanday xulosalar chiqarganimizni va bularning barchasini umumlashtirishni bilishimiz kerakligini o'rganish.

Katta ehtimol bilan o'quvchilar ushbu ko'nikmalarni bir vaqtning o'zida o'zlashtira olmaydi. Biroq, biz ularni yaxshiroq qaror qabul qilish va jasorat bilan harakat qilish uchun ularni umumlashtirishimiz mumkin. Har bir o'zlashtirilgan ko'nikma o'quvchilarning fikrlash tarzini sezilarli darajada o'zgartirishi mumkin.

Fikrlashning turli xil usullari mavjud, ammo ularning hech biri muammolarni tanqidiy fikrlash kabi hal qilishda samarali emas. Uning yordami bilan biz hissiy ongni va hissiyot darajasini ko'tarishimiz, shuningdek, kognitiv buzilishlar va egotsentrizmning oldini olishimiz mumkin.

Adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 30 sentyabrdagi "Xalq ta'limi tizimidagi maktabdan tashqari ta'lim samaradorligini tubdan oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4467-sonli qarori.

2. Tolipov O'.Q. Oliy pedagogik ta'lim tizimida umummehnat va kasbiy ko'nikma va malakalarni rivojlantirishning pedagogik texnologiyalari: Ped. fan. dokt. ... diss. – Toshkent: 2004. – 314 b.

3. Facione, P. A. (2000). The disposition toward critical thinking: Its character, measurement, and relationship to critical thinking skill. *Informal Logic*, 20(1), 61-84